

Høringsnotat – Forslag til strategi for ren luft 2030. 6. marts 2021

Forslag til Strategi for ren luft 2030 blev 2. nov. 2020 godkendt af By- og Miljøudvalget og sendt i 8 ugers høring frem til 5. februar 2021. Strategien har været offentliggjort på Frederiksberg Kommunes høringsportal Bliv Hørt, annonceret i Frederiksberg Bladet samt sendt i høring til interessenter. Der er modtaget 15 høringssvar, nummeret 1-17 på høringsportalen "Bliv Hørt". Det bemærkes, at høringssvar nr. 2 og 3 er identiske, samt at høringssvar nr. 10 er "trukket"

Høringssvarenes bemærkninger "skematisk" fordelt i forhold til emnerne i forslag til strategi for ren luft 2030.

Høringssvar nr.	Vi- sion, mål	Kortlæg- ning	Virke- midler	Tema – Grøn mobi- litet	Tema – Styr på brænde- ovnene	Tema – Rens- ning af luften i byrum- mene	Tema – samar- bejder og moni- tering	Tema – eks- spo- nering og hvad kan jeg selv gø- re	Øvrig -. skib- strafik
1. Borger					X				
2. Borger						X			
3. Borger						X			
4. borger					X				
5. borger					X				
6. Borger						X			
7. Sebastian Kvist, Godthåbs- vej					X				
8. Karen Søren- sen, Platanvej 24			X	X	X				
9. Frederiksberg Ældreråd				X	X	X	X	X	X
10. Udgået									
11. Bifa, borger						X			
12. DANPO					X				
13. Poul Erik Christensen, Storm Petersens vej 6					X				
14. Martin Stei- niche Nielsen, Glahns Alle 35, 3tv				X	X				X
15. Danmarks Naturfrednings- forening				X	X	X		X	
16. FDM		X		X	X				

17. Københavns kommune	X		X	X	X	X	X	X	

Resumé af høringsvar nr. 1 – Borger.

Det anføres i svaret, at brændeovnene bidrager med ca. 46 % af partikelforureningen (PM_{2,5}), når man alene ser på det lokale bidrag. Strategiens mål om 80 % reduktion blandt andet via en national handleplan i 2025 findes ikke tilstrækkeligt. Der foreslås et egentlig forbud mod brændeovnsfyring.

By-, kultur-, og miljøområdet bemærkninger.

Det er ikke med den nuværende lovgivning muligt for kommunen at nedlægge et egentlig forbud. Der er i forbindelse med strategien skrevet til Regering/Folketing mhp. at forbedre rammerne for kommunale indsatser på luftforureningsområdet. Der opfordres til at udarbejde en national handlingsplan for reduktion af brændeovnsfyring med blandt udfasning af ældre brændeovne og tilskud til eftermontering af partikelfilter. By-, kultur-, og miljøområdet finder dette næsten lige så effektivt som et forbud og bedre afbalanceret.

Forslag til ændringer i strategi.

Forslaget giver ikke anledning til ændringer.

Resumé af høringsvar nr. 2 – Borger.

Med henvisning til blandt andet den østrigske kunstner Hunderwasser foreslås det, at Frederiksberg Rådhus "pakkes ind i grønt fra top til tå", hvilket også vil være med til at reducere luftforureningen.

By-, kultur-, og miljøområdet bemærkninger.

Strategi for ren luft 2030 indeholder under Temaet – Rensning af luften i byen – en strategisk indsats, hvor bytræer og grønne vægge ved hensigtsmæssig placering – i mindre omfang – kan være med til at rense luften i byen. By-, kultur-, og miljøområdet skal anføre, at i det kommende projekt bag rådhuset med nyt Parkeringshus og byrum, er indtænkt grønne elementer i form af begrønning af flader og facader. Overvejelserne om øget begrønning af rådhusgården overvejes løbende. På Rådhusets tagterrasse på 3. sal arbejdes der med forslag til etablering af fladebeplantning, der bl.a. vil kunne reducere varmeeffekten, øge biodiversiteten og samtidigt reducere følgerne af skybrudshændelser i området. En facadebegrønning af de udvendige facader på Rådhuset vurderes derimod æstetisk ikke så hensigtsmæssigt. Til fremme af brugen af det grønne skal By-, kultur-, og miljøområdet generelt henvise til Kommunens Strategi for bynatur og biodiversitet (pt. under drøftelse i By- og Miljøudvalget) samt Forslag til Kommuneplan 2021. <https://blivhoert.frederiksberg.dk/hearing/forslag-til-kommuneplan-2021-frederiksbergs-plan-en-baeredygtig-byudvikling>, som pt. er i høring. Forslag til kommuneplan 2021 indeholder nye retningslinjer og bestemmelser, der skal fremme opsætningen af grønne flader og vægge; "Byggeprojekter skal gøres grønne, f.eks. med erstatningsbeplantning, grønne tage og facader med høj biofaktor, etablering af grønne forhaver, grøn variation og volumen."

Forslag til ændringer i strategi.

Forslaget giver ikke anledning til ændringer.

Resumé af høringsvar nr. 3 – Borger.

Høringsvaret er identisk med høringsvar 2. Der henvises derfor til dette for besvarelse.

Resumé af høringsvar nr. 4 – Borger.

Det foreslås, at lastbiler, der har maskiner, som er afhængige af køretøjets drift, ikke må arbejde mere end et minut, hvis euronormen er under seks. Desuden bør alle dieslbiler uden partikelfilter være forbudt i kommunen.

By-, Kultur- og Miljøområdet bemærkninger.

Arbejdsmaskiner eller redskaber, som er afhængige af lastbilens drift, kan f.eks. være en lift. Der er i på nuværende tidspunkt ikke lovgivningsmæssigt muligt at stille et specifikt krav om Euronorm 6. De skærpede miljøzoner, som blev indført 1. juli 2020 betyder dog, at lastbiler allerede fra 1. januar 2022 skal leve op til Euronorm 6. Dieselpersonbiler er i dag ikke omfattet af miljøzonen. I strategien foreslås det, at persondieslbiler medtages i miljøzonen, hvilket kræver ny statslig lovgivning. Specifikt foreslås det, at en ordning med Euronorm 5b eller godkendt partikelfilter indføres fra 2022. Det betyder reelt, at alle dieselpersonbiler vil have partikelfilter, da kravene til dieselpersonkøretøjer med Euronorm 5, reelt betød brug af partikelfilter.

Forslag til ændringer

Forslaget giver ikke anledning til ændringer.

Resumé af høringsvar nr. 5 – borger

Borgeren glæder sig over strategien, da den vil betyde mindre sygdom og for tidlig død, og henviser til, at de årlige omkostninger til sygdom og for tidlig død forårsaget af luftforurening andrager ca. 1,5 mia. kr. for Frederiksberg. Borgeren tror, at et delvist forbud mod brændeovnsfyring vil have stor effekt, og foreslår, at strategiens forslag om kampagner for miljørigtig fyring droppes, da folk er trætte af kampagner.

By-, kultur-, og miljøområdets bemærkninger

Strategiens mål om 80 % reduktion af partikelforureningen i 2025 vil reelt betyde delvis forbud mod forurenende brændeovnsfyring, da det for at kunne leve op kravet vil betyde, at ældre brændeovne enten skal skrottes og/eller monteres med partikelfilter. Forureningen fra en brændeovn afhænger både af brændeovnen og brugen af brændeovnen. Tændes der f.eks. forkert op og/eller bruges der forkert brænde vil dette medføre forøget forurening. Det er derfor, efter By-, kultur- og miljøområdets vurdering, vigtigt, at moderne og forureningsfattige brændeovne kombineres med korrekt brug, hvilket sikres blandt andet via kampagner og samarbejder med skorstensfejermesteren.

Forslag til ændringer i strategi.

Forslaget giver ikke anledning til ændringer.

Resumé af høringsvar nr. 6 - borger

Høringsvaret rejser en række konkrete spørgsmål i forhold til de grønne vægge og flader og muligheder for at bruge grønne vægge til at forbedre miljøet på Frederiksberg: Hvad er effekten på miljøet f.eks. fra 10mx10m grøn væg, findes der en kommunal strategi, er der særlige planter, der er velegnet til formålet, er

der kommunale planer for grønne vægge, er der muligheder for tilskud, findes der en oversigt over grønne vægge. Derudover forslås et projekt, hvor borgerne hjælper kommunen med at beskrive de grønne vægge.

By-, kultur-, og miljørådets bemærkninger

I forhold til Strategi for ren luft 2030 er brugen af bytræer og grønne vægge medtaget, da det hensigtsmæssigt opsat kan give en (mindre) positiv effekt på luftforureningen. I det i tilknytning til strategien udarbejdede virkemiddelkatalog er dette nærmere beskrevet <https://dce.au.dk/en/publications/scientific-reports/nr-301-350/abstracts/nr-346-virkemiddelkatalog-for-begraensning-af-luftforurening-i-frederiksberg-kommune/>

Generelt er brugen af grønne løsninger til luftrensning ikke så veldokumenterede metoder, men det kan efter By-, kultur-, og miljørådets vurdering give god mening at anvende disse i synergi med de mange andre positive sider, der er ved at fremme det grønne f.eks. i forhold til biodiversitet, varmeøeffekt, bynatur og rekreative forhold. Forslag til kommune 2021 indeholder en række elementer f.eks. brugen af biofaktor i lokalplaner, som skal være med til at styrke det grønne område på Frederiksberg. Tilsvarende behandler By- og Miljøudvalget pt. et forslag til Strategi for bynatur og biodiversitet, hvor også grønne vægge/flader indgår som et strategisk element. Såfremt der i konkrete projekter ønskes særlig rådgivning om valg af beplantning til grønne facader og tage, vil stadsgartneren kunne rådgive nærmere herom. Forvaltningen arbejder løbende på at finde nye steder for at opsætte grønne vægge, hvilket normalt sker i dialog med f.eks. private interessenter.

Det vurderes ikke at være nødvendigt med et egentligt projekt for dette, da forslag om nye muligheder altid er velkomne og løbende drøftes med relevante aktører i byen.

Forslag til ændringer

Det tilføjes under Indsatser, afsnittet side 21; Pkt; Bytræer og grønne vægge:

”Indsatserne vil blive nærmere beskrevet i kommende Kommuneplan 2021 samt kommende Strategi for Bynatur og biodiversitet i relation til både de grønne områder og brugen af grønne løsninger på bygninger.”

Resumé af høringsvar nr. 7 Sebastian Kvist, Godthåbsvej

Det anføres, at der er behov for handling på brændeovnsområdet. Det foreslås helt konkret et forbud mod anvendelse af brændeovne om natten i et tætbeholdt byområde som Frederiksberg, og det anføres at dette vil være muligt indenfor den eksisterende lovgivning. Baggrunden for forslaget er, at brændeovne forurener ekstraordinært meget, ligesom et forbud om natten vil give bedre muligheder for udluftning. Det nævnes, at lokalpolitikere i Århus pt. overvejer et forbud. De begrænsede antal klager over brændeovnsfyring som kommunen modtager, anføres at kunne være angst for social mobning ved klager, ligesom det også kan skyldes generel usikkerhed om klageprocedure. Det foreslås at belyse, hvor mange der egentlig vil klage ved at gennemføre en kampagne herom.

By-, kultur-, og miljørådets bemærkninger

Gener over brændeovnsfyning reguleres i miljøbeskyttelsesloven § 42, brændeovnsbekendtgørelsen og i kommunale forskrifter, hvis man som Frederiksberg har en sådan. Der er efter By-, kultur-, og miljørådets vurdering ikke med den nuværende lovgivning lovligt at nedlægge et generelt forbud mod fyring om natten. Dette vil heller ikke være forureningsmæssigt hensigtsmæssigt, da en brændeovn om natten, ved korrekt fyring, ikke forurener mere end om dagen. På Frederiksberg er der jf. kommunens brændeovnsforskrift forbud mod at skrue helt ned for ilten, hvilket typisk sker sidst på aftenen, med henblik på at have gløder til næste dag. Dette kaldes brændeovnsteknisk at ”fyre over natten”, og det er muligvis det lokalpolitikere overvejer at nedlægge forbud mod i Århus. Det er ikke By-, kultur-, og miljørådets vurdering, at borgerne er bange for at klage over brændeovne på Frederiksberg. Det lave antal klager på Frederiksberg – typisk 2-4 stk. om året, er mere et udtryk for den mangeårige regulering, der har været af området på Fre-

deriksberg, med reduktion af egentlige røggener til følge. Det vurderes derfor heller ikke relevant, at gennemføre en egentlig kampagne herom.

Forslag til ændringer i strategi

Forslaget giver ikke anledning til ændringer.

Resumé af høringsvar nr. 8 – Karen Sørensen, Platanvej 24

Det anføres at kommunen har fremlagt et godt arbejde om luftforureningen og effekten af tiltagene. Der stilles spørgsmål ved, hvorfor f.eks. cykling i effekt (på udslip (emission og luftkvaliteten)) kun får 2XX af 5XXXXX mulige. Det anføres, at begrænsning af trafikken og parkeringsforhold må være mere effektive virkemidler, som kommune burde fokusere på. Det anføres, at brændeovne ikke hører hjemme i byen. Det anføres, at det er en skamlet, at den kollektive trafik ikke prioriteres højere. Den henvises til NO2-kortet, side 26 i strategien, der viser, at Platanvej før lukningen var kraftigt forurennet. Det frygtes igen at ske i området, til trods for flere elbiler som forslået i strategien etc.

By-, kultur-, og miljøområdets bemærkninger

Effekten af de forskellige tiltag, jf. skema strategien side 13, er anslået af DCE, Århus Universitet, for de enkelte tiltag og er nærmere beskrevet i Virkemiddelkataloget, <https://dce.au.dk/en/publications/scientific-reports/nr-301-350/abstracts/nr-346-virkemiddelkatalog-for-begraensning-af-luftforurening-i-frederiksberg-kommune/>. Generelt vurderes de mere teknologorienterede indsatser som f.eks. fremme af elbiler og partikelfilter på brændeovne som mere effektfulde end f.eks. fremme af den kollektiv trafik og yderligere parkeringsrestriktioner, f.eks. via afgifter. Den relative lave score for den kollektive trafik skal her ses i sammenhæng med, at uanset hvor attraktiv den kollektive trafik og f.eks. cykling gøres, vil der stadig være mange, der vælger bilen. Den kollektive trafik er dog, efter By-, kultur-, og miljøområdets vurdering, generelt prioriteret højt i strategien f.eks. via satsning på elbusser allerede fra 2025, satsning på flere delebiler, og ønske om flere nye Metrostrækninger på Frederiksberg. Strategiens mål om 80 % reduktion af partikelforureningen i 2025 fra brændeovne vil reelt betyde et delvis forbud mod forurenende brændeovnsfyring, da det for at kunne leve op kravet vil betyde, at ældre brændeovne skal skrottes og/eller monteres med partikelfilter. Kortet side 26 (NO2) er baseret på opgørelser fra 2012, og viser derfor platanvej som åben, og dermed forurennet. En genåbning af trafikken på Platanvej vil naturligvis føre til mere luftforurening på Platanvej, men til gengæld, efter By-, kultur-, og miljøområdets vurdering, til mindre luftforurening på tilknyttede øvrige veje pga. relativt mindre trafik her. En generel lukning af trafik på en vej fører i øvrigt ikke nødvendigvis til mindre luftforurening generelt.

Forslag til ændringer

Forslaget giver ikke anledning til ændringer.

Resumé af høringsvar nr. 9 – Frederiksberg Ældreråd

Det anføres, at det er skræmmende, at luftforurening hvert år koster ca. 1,5 mia. kr. i samfundsmæssige omkostninger. Der anføres, at der bør arbejdes på tværs af kommunegrænser for at reducere forureningen. Det spørges ind til luftforureningen fra de store Cruiserskibe. Der efterspørges en plan for elektrificering blandt andet for at begrænse den tværgående lastbiltrafik.

Det anføres, at Kommunen bør fokusere på:

- Trafikplanlægning – endnu mere fokus på kollektiv trafik
- Gågader – uden biler eller med forhindringer, som får flere til at cykle, gå eller bruge offentlig transport
- Elektrificering af transport
- Økonomiske virkemidler til fremme for tankegangen – f.eks.

til de grønne vægge

- Brændeovne

Endelig peges der på, at et bæredygtigt samarbejde på landsplan er nødvendigt for at mindske luftforureningen. Der er forslag om at udskrive en konkurrence med lavpraktiske idéer, hvad borgerne selv kan gøre for at reducere forureningen.

By-, kultur-, og miljøområdets bemærkninger

Luftforurening fra international skibstrafik bidrager til baggrundsforureningen på Frederiksberg i størrelsesorden 10-15%. By-, kultur-, og miljøområdet vurderer dog ikke, at cruiser skibe specifikt ved f.eks. Lange-linje bidrager væsentlig til øget lokal luftforurening på Frederiksberg. Undersøgelserne dokumenterer alene ekstra lokal påvirkning på Østerbro. By-, kultur-, og miljøområdet finder, at Frederiksberg med strategiens mål og indsætter om at styrke den kollektive trafik med flere nye metrolinjer, øget brug af delebiler samt el-busser allerede fra 2025 samt en ambitiøs cykelpolitik viser, at kommunen har fokus på dette område. Frederiksberg Kommunens Elbilby strategi med mål om at blive Danmarks elbilby nr. 1 i 2030 sammen med mål for opsætning af ladestander, viser, at kommunens også har fokus på den elektriske omstilling. Kommunens indsats mod brændeovnsforurening, med mål om 80 % reduktion, er beskrevet nærmere under Temaet – styr på brændeovnene. Økonomiske virkemidler, såsom en statslig pulje til skrotning og tilskud til partikelfilter indgår i strategien. En pulje til f.eks. grønne vægge vil slet ikke have samme effekt luftforureningsmæssigt, som en pulje til skrotning m.v.. Forslaget om brug af gågader hører mere hjemme i kommuneplanregi, hvorfor et evt. forslag henvises til behandling her. Det skal bemærkes, at begrænsning af trafik f.eks. i et byrum eller gågade giver mindre luftforurening specifikt her, men medvirker ikke nødvendigvis til mindre luftforurening generelt, medmindre det sammenlagt fører til mindre trafik. I forbindelse med strategien er der skrevet til Regering/Folketing netop med henblik på at fremme en landsdækkende indsats og skabe bedre rammer for bekæmpelse af luftforurening. By-, kultur-, og miljøområdet vurderer, at dialogen med borgerne, om hvad man selv kan gøre for at reducere luftforureningen, er vigtig. Normalt overvejes det ved gennemførelsen af de enkelte kampagner, om evt. konkurrencer hensigtsmæssigt kan indgå.

Forslag til ændringer

Under Temaet "Eksponering – og Hvad kan jeg gøre" anføres på side 25 en yderligere indsats: "*Frederiksberg Kommune vil i dialog med borgerne løbende udvikle nye muligheder for, at borgerne kan medvirke til at begrænse luftforureningen.*"

Resumé af høringsvar nr. 10

Høringsvar nr. 10 er trukket – udgået.

By-, kultur-, og miljøområdets bemærkninger

Forslag til ændringer

Resumé af høringsvar nr. 11 fra Bifa, 2000 Frederiksberg

Høringssvaret henviser til muligheder for at rense luften via beplantning på bygninger. Der henvises til projektet i Milano – Bosco Verticale, som betyder vertikal skov. Projektet omfatter to højhusbygninger, der via beplantning på fladerne anføres at kunne omsætte 20 ton CO₂ til ilt pr, ligesom beplantningen kan være med til forbedre luftkvaliteten. <https://www.bolius.dk/hoejhuse-beklaedt-med-skov-rens-er-luften-i-milano-48643>

Der opfordres til, at kommunen ikke bare tænker grønt horisontalt som f.eks. i de grønne områder Søndermarken og Frederiksberg Have, men også vertikalt på bygninger etc. Hospitalsgrunden anføres at kunne være legeplads for den grønne ideologi.

By-, kultur-, og miljøområdet bemærkninger

I forhold til Strategi for ren luft 2030 er brugen af bytræer og grønne vægge medtaget, da det hensigtsmæssigt opsat kan give en (mindre) positiv effekt på luftforureningen. I det i tilknytning til strategien udarbejdede virkemiddelkatalog er dette nærmere beskrevet <https://dce.au.dk/en/publications/scientific-reports/nr-301-350/abstracts/nr-346-virkemiddelkatalog-for-begraensning-af-luftforurening-i-frederiksberg-kommune/>

Generelt er brugen af grønne løsninger til luftrensning ikke så veldokumenterede metoder, men det kan efter By-, kultur-, og miljøområdet vurdering give god mening at anvende disse i synergi med de mange andre positive sider, der er ved at fremme det grønne f.eks. i forhold til biodiversitet, varmeøffekt, bynatur og rekreative forhold. Forslag til kommune 2021 indeholder en række elementer f.eks. brugen af biofaktor i lokalplaner, som skal være med til at styrke det grønne område på Frederiksberg. Udviklingen af hospitalsgrunden er tilsvarende beskrevet i Forslag til Kommuneplan 2019, hvor udviklingen her med en stærk grøn profil indgår som en vigtig parameter i udviklingen af hospitalsgrunden. Tilsvarende behandler By- og Miljøudvalget pt. et forslag til Strategi for bynatur og biodiversitet, hvor også grønne vægge/flader indgår som et strategisk element.

Forslag til ændringer

Det tilføjes under Indsatser, afsnittet side 21; Bytræer og grønne vægge:

”Indsatserne vil blive nærmere beskrevet i kommende Kommuneplan 2021 samt kommende Strategi for Bynatur og biodiversitet i relation til både de grønne områder i kommunen og brugen af grønne løsninger på bygninger.”

Resumé af høringsvar nr. 12. DAPO - Foreningen af Danske Leverandører af Pejse og Brændeovne

Foreningen har noteret sig, at Frederiksberg Kommune ikke med Strategi for ren luft 2030 ønsker et egentlig forbud mod brændeovnsfyring, men derimod via teknologiske løsninger som partikelfilter og bedre forbrændingsteknologi ønsker at reducere forureningen. Det anføres, at brændeovne via forbedret forbrændingsteknologi har reduceret forureningen med 70 % siden 2005. Foreningen finder, at tanken om en national handlingsplan for reduktion af brændeovnsforurening harmonerer fint med foreningens forslag til brændeovnspolitik, som foreningen har udarbejdet. Forslaget omfatter blandt andet; Oprettelse af en skrotningsordning, vedtagelse af kommunal brændeovnsforskrift, kampagner for miljørigtig brændeovnsfyring samt procedure for klagesagsbehandling.

By-, kultur-, og miljøområdet bemærkninger

Det er By-, kultur-, og miljøområdet vurdering, at Frederiksberg Kommune allerede i dag lever op til det forslag om brændeovnspolitik, som foreningen anfører. Strategien indeholder forslag om statslig pulje for skrotning ældre brændeovne. Kommunen har siden 2015, som en af relativ få kommuner i Danmark, haft en brændeovnsforskrift, og der er flere gange i samarbejde med den lokale skorstensfejermester gennemført kampagner for miljørigtig fyring. Der er desuden faste klageprocedurer med mulighed for digital klage over brændeovnsgener. Der er årligt få klager (2-4 stk.), som behandles efter brændeovnsforskriftens retningslinjer, ofte i samarbejde med den lokale skorstensfejermester.

Forslag til ændringer

Forslaget giver ikke anledning til ændringer i strategien.

Resumé af høringsvar nr. 13 – Poul Erik Christensen, Storm Petersens vej 6

Kommunen opfordres til at prioriterer et forbud med brug af brændeovne og gerne før 2025. Det anføres at brændeovne ikke hører hjemme i bysamfund som Frederiksberg, hvor ejendommene har mulighed for kol-

lektiv varmforsyning. Det lave antal klager over brændeovne kan ikke tages til udtryk for tilfredshed, men mere et udtryk for, at det ikke nytter at klage.

By-, kultur-, og miljøområdets bemærkninger

Strategien mål om 80 % reduktion af partikelforureningen i 2025 vil reelt et betyde forbud mod forurenende brændeovnsfyring, da det for at kunne leve op kravet vil betyde, at ældre brændeovne enten skal skrottes og/eller monteres med effektivt partikelfilter. Frederiksberg Kommune har sideløbende skrevet til Regering/Folketing mhp. at få ændret de statslige rammer, så brændeovnsforureningen bedre kan bekæmpes. Et egentlig forbud vil således kræve ny statslig lovgivning. Antallet af klager over gener for brændeovne har gennem årene generelt været lavt 2-4 stk. Alle klager behandles i forhold til brændeovnsforskriftens bestemmelser og efter faste retningslinjer, ligesom det er nemt, også digitalt via hjemmeside, at klage til kommunen. Det er derfor efter By-, kultur-, og miljøområdets opfattelse den mangeårige regulering af området, der har givet anledning til det begrænsende antal klager.

Forslag til ændringer

Forslaget fører ikke til ændringer i strategien

Resumé af høringsvar nr. 14 - Martin Steiniche Nielsen, Glahns Alle 35, 3tv

Der gives i høringsvaret støtte til begrænsning eller til helt at forbyde brændeovne på Frederiksberg. Kommunen opfordres i den sammenhæng til at presse på for helt at forbyde brændeovne i bymæssige områder i hele landet. Derudover bør også tages et opgør med forureningen fra Cruiserskibe. Den grønne transportstilling bør fremmes og kommunen opfordres til at fortsætter med og intensivere 'fremme af den grønne mobilitet med øget brug af elbiler samt elbusser, sidstnævnte allerede fra 2025'. Det anføres videre, at man håber der er initiativer til at skabe plads for el-ladestander til biler. Det anføres at, omstillingen henimod mindre fossil partikelforurening ikke kan gå hurtigt nok.

By-, kultur-, og miljøområdets bemærkninger

Strategiens mål om 80 % reduktion af partikelforureningen i 2025 vil reelt betyde et forbud mod forurenende brændeovnsfyring, da det for at kunne leve op kravet vil betyde, at ældre brændeovne enten skal skrottes og/eller monteres med effektivt partikelfilter. Frederiksberg Kommune har sideløbende skrevet til Regering/Folketing mhp. af få ændret de statslige rammer, så brændeovnsforureningen bedre kan bekæmpes. Et egentlig forbud i f.eks. byområder vil kræve ny statslig lovgivning. Cruiserskibe bidrager til baggrundsforureningen, men vurderes med Frederiksberg afstand til havnen ikke at give et væsentligt lokalt bidrag, i modsætning til Østerbro. By-, kultur-, og miljøområdet vurderer, at kommunen med blandt andet sin Elbilbystrategi og mål om opsætning af ladestander indenfor en radius på 250 fra enhver bolig samt eldrevene busser fra 2025, effektivt understøtter den grønne omstilling.

Forslag til ændringer

Forslaget giver ikke anledning til ændringer.

Resumé af høringsvar nr. 15, Danmarks Naturfredningsforening, Frederiksberg Afdeling

Det anføres, at det er godt, at Frederiksberg Kommune har sendt en opfordring til regering/folketing mhp. at forbedre de kommunale rammer for bekæmpelse af luftforurening. Det anføres desuden, at det er uforståeligt at der, med 46 % af den lokale partikelforurening stammende fra brændeovne, ikke lægges op til et egentlig forbud mod brændeovne. Det anføres desuden, at det ikke er bæredygtigt at presse flere beboere ind på Frederiksberg med byfortætning og øget trafik til følge. Derudover har foreningen noteret sig strategiens indsats med at anvende bytræer og grønne vægge til luftforureningsbekæmpelse, hvilket efter Danmarks Naturforening giver god mening og mulighed for synergi. Det anføres også at være en god idé, som strategien lægger op til, at informere borgerne bedre om luftforurening, og hvad man i den forbindelse selv kan gøre for at reducere luftforureningen.

By-, kultur-, og miljørådets bemærkninger

Strategiens mål om 80 % reduktion af partikelforureningen i 2025 vil reelt betyde et forbud mod forurenende brændeovnsfyring, da det for at kunne leve op til kravet vil betyde, at ældre brændeovne enten skal skrotes og/eller monteres med effektivt partikelfilter. Frederiksberg Kommune har sideløbende skrevet til Regering/Folketing mhp. ændring af de statslige rammer, så brændeovnsforureningen kan bekæmpes. Et egentlig forbud i f.eks. byområder vil kræve ny statslig lovgivning. Forslag til Kommuneplan 2021, som er i høring frem til 12. april, sætter øget fokus på en bæredygtig byudvikling af Frederiksberg. Planen styrker den bæredygtige transport og understøtter en endnu grønnere by med høj biodiversitet, bedre grønne forbindelser og indsatser til CO2 reduktion. Som noget nyt introduceres en ny boligpolitik, der skal sikre en mangfoldig og socialt bæredygtig by. Boligpolitikken lægger vægt på, at nye boliger og det at tiltrække nye borgere ikke er et mål i sig selv. Nye boliger kommer kun på tale, hvis de medvirker til at løfte byens øvrige kvaliteter og understøtter byens bæredygtighed og mangfoldighed. <https://blivhoert.frederiksberg.dk/hearing/forslag-til-kommuneplan-2021-frederiksbergs-plan-en-baeredygtig-byudvikling>. Nævnte vil, efter By-, kultur- og miljørådets vurdering, være med til at begrænse evt. byfortætning og mertrafik.

Forslag til ændringer

Forslaget giver ikke anledning til ændringer.

Resumé af høringsvar nr. 16 – FDM

FDM roser Frederiksberg Kommune for at forholde sig ambitiøst til luftkvaliteten samt målet om at være Danmarks Elbilby nr. 1 samt fremme af cykling. FDM anfører, at det er veldokumenteret at en meget stor del af luftforureningen er udefrakommende, og at trafikens lokale bidrag på Frederiksberg til sygdom og for tidlig død kun udgør 20 mio. kr. ud af ca. 1,5 mia. kr. årligt. FDM anfører, at de ikke er modstandere af en miljøzone for ældre dieseldretøjer, men savner en cost-benefit analyse af tiltaget. FDM anfører, at en skærpet indsats mod brændeovne ud fra en miljøøkonomisk betragtning synes mere logisk end en miljøzone for persondieselmotorer. FDM anfører, at det er forkert, når Rådet for grøn omstilling vurderer, at krav om Euronorm 5b frem for 5a i en miljøzone for dieseldretøjer er at foretrække. FDM anfører, at det allerede med Euronorm 5a var nødvendigt for bilproducenterne at montere partikelfilter, og at disse typisk tager 97 % af udslippet – og også for de ultrafine partikler. FDM anfører, at hvis der skal gøres noget for luftforureningen, skal der gøres ligeså meget for brændeovnene som for bilerne, og især gøres noget internationalt.

FDM roser kommunen for dets mål om maksimalt 250 m til en ladestander. FDM gør opmærksom på, at parkeringspladser til elbiler mere bør ses som ladepladser og ikke parkeringspladser, med mulighed for permanent parkering. Parkeringen bør her gøres tidsbegrænset til f.eks. 3 timer i dagtimerne (9-17). FDM vil arbejde for, at det er muligt at stille et krav om, at opladning ved benyttelse af elparkeringspladser er lovpligtigt.

By-, kultur-, og miljørådets bemærkninger

En miljøzone med persondieselmotorer vil kræve ny statslig lovgivning. Der vil her typisk blive foretaget en samfundsøkonomisk vurdering af det forslåede tiltag. I strategien anføres det (side 14); "For Frederiksberg Kommune er det vigtigt – inden der træffes beslutning om de konkrete tiltag – at også de samfundsøkonomiske forhold, i det omfang det er muligt, inddrages, inden beslutning om de enkelte initiativer træffes." By-, kultur-, og miljørådet skal derfor bemærke, at denne betragtning allerede er medtaget i strategien. Spørgsmålet om Euronorm 5a eller 5b er flere gange drøftet af By- og Miljøudvalget i forbindelse med strategien. Det er efter By-, kultur-, og miljørådet korrekt, som FDM anfører, at dette forureningsmæssigt næppe vil have den store betydning, om man stiller krav om 5a eller 5b, da næsten alle bilproducenter med 5a indførte partikelfilter. Der kan dog være signalværdi i, at kommunen bibeholder dette krav, da 5b specifikt stiller krav om antal partikler, og dette understøtter kommunens fokus på forureningen med lokalt sod

og ultrafine partikler. Undersøgelser indikerer, at lokalt dannet sod og ultrafine partikler kan have større sundhedsmæssig betydning end de nuværende opgørelser viser.

By-, kultur-, og miljøområdet skal gøre opmærksom på, at der allerede i dag på Frederiksberg gælder tidsmæssige restriktioner på parkeringspladser for elbiler. I Frederiksberg Kommune er der i dag 3 timers tidsbegrænsning ved ladestanderne på offentlig vej i dagtimerne (9-20 – hverdage + lørdag). Det er rigtig, at der ikke er lovhjemmel til at stille krav om, at bilerne skal lade op, når de holder på pladserne. Det vil derfor efter By-, kultur-, og miljøområdet vurdering være positivt, hvis FDM vil arbejde for at få skabt lovgivning hertil.

Forslag til ændringer

Det tilføjes i forslagets side 15 nederst (Grøn mobilitet), at der allerede i dag gælder tidsmæssige restriktioner på Frederiksberg for parkeringspladser til elbiler samt på side 16 nederst, at kommunen ønsker, at det via ny lovgivning gøres muligt, at kommunen kan stille krav om obligatorisk opladning ved benyttelse af gratis parkeringspladser for elbiler.

Resumé af høringsvar nr. 17 – Københavns kommune

Københavns kommune bemærker, at det er en god og relevant strategi med særlig fokus på de mest forurenende kilder - trafikken og brændeovnene. Københavns kommune anfører, at man via G40 samarbejdet har forpligtet sig til – som fastsat mål i Frederiksberg strategi – at overholde WHO retningslinjer for partikler i 2030. København henviser desuden til den af Københavns kommune nedsatte ekspertgruppe, og dets råd og anbefalinger til indsatser. Københavns kommune finder, at den kvalitative metode, som er udviklet til strategien i samarbejde med Århus Universitet/DCE, til at vurdere effekten af de forskellige tiltag (på en skala fra X-XXXXX), er en metode, som andre kommuner kan bruge til prioritering af forslag. Københavns kommune anfører, at der i strategien ikke synes at være indsatser indenfor fossil- og emissionsfri bygge- og anlægsmaskiner, og tilbyder Frederiksberg deltagelse i arbejdsgruppe herom.

Københavns kommune støtter op om strategiens tiltag vedrørende cykling, transport og kollektiv transport. Københavns kommune henviser til mål i deres kommuneplan 2019 om CO₂-neutralitet i 2025, hvor indsatser for mere miljøzone (personbiler) og muligheder for nulemissionszoner er nævnt. Disse indsatser sammen med en elektrificering af transporten og udbygning af ladeinfrastrukturen vurderes afgørende for den grønne omstilling samt sikring af ren luft. I den sammenhæng har man særligt noteret sig, at Frederiksberg nu har et mål om, at alle busser skal være eldrevne 2025. Københavns kommune støtter op om strategiens forslag om, at der udarbejdes en national handlingsplan for reduktion af brændeovnsforurening. Københavns Kommune anfører, at man selv, siden kommuneplan 2019, har arbejdet for, at der via ny lovgivning, skal være forbud mod brændeovne i fjernvarmeområder og henviser de til af Københavns afgivne høringsvar med forslag om stop for nye brændeovne, nedlæggelse af brændeovne ved ejerskifte samt egentlige lokale forbud. Københavns nævner, at man har et forsøg med photokatalyserende belægninger undervejs. Københavns anfører, at man gerne vil i dialog om øget måling og samarbejde på luftforureningsområdet, og nævner, at der nyligt er opsat 5 nye målestationer i København.

By-, kultur-, og Miljørådets bemærkninger.

Det er by-, kultur- og miljørådets vurdering, at København og Frederiksberg grundlæggende har de samme mål for luftkvaliteten, nemlig overholdelse af WHO grænseværdier for partikler i 2030. Det bemærkes også, at man sammenfaldende har ønsker for en række af indsatserne, særligt indenfor den grønne mobilitet, herunder ønsket om miljøzone for personbiler, sammen med fremme af den miljøvenlige kollektive trafik (elbusser i 2025, delebiler, metro) og elektrificeringen af transportområdet med tilhørende ladeinfrastruktur. By-, kultur-, og miljøområdet finder det positivt, at Københavns kommune støtter op om en national handlingsplan for reduktion af brændeovnsforurening, da en stor del af forureningen er "udefrakom-

mende". Således peger undersøgelser på, at al brændeovnsfyring i Danmark står for ca. 400-500 for tidligt dødsfald. By-, kultur-, og miljøområdet skal derudover anføre, at fossil- og emissionsfri Bygge- og anlægsmaskiner (entreprenørmateriel) faktisk specifikt er nævnt i strategien (side 17 – mere miljøzone) og i brev til miljøministeren. By-, kultur-, og miljøområdet skal desuden nævne, at man pt. er i dialog med Københavns kommune om deltagelse i den af Københavns kommune nedsatte arbejdsgruppe for bygge- og anlægsmaskiner. Den af Københavns kommune nedsatte ekspertgruppes råd og anbefalinger har specifikt været drøftet af By- og Miljøudvalget i forbindelse med udarbejdelse af Frederiksberg Kommunes strategi for ren luft 2030, ligesom evt. brug af nulemissionszoner har været drøftet i udvalget. Der skal her henvises til udvalgsbehandlingen senest 2. november 2020 på www.frederiksberg.dk.

Forslag til ændringer i strategi

Det præciseres i forslagets side 17 i overskriften " Mere miljøzone – Dieselpersonbiler og entreprenørmateriel skal med i zonen".